

Motion till riksdagen

1989/90:Jo603

av Margareta Gard (m)

En professur i skogshistoria

Av landets naturtillgångar är skogen en av de viktigaste. Nettoexporten av skogsprodukter var förra året över 50 miljarder kronor.

Människans roll som nyttjare av skogsresursen, som arbetskraft i skogsbruket och människans roll, i kombination med den tekniska utvecklingen, är en viktig del i skogsbrukets historia och den bör därför bli föremål för mera systematiska studier.

Vårt svenska skogslandskap genomgår i dag stora biologiska förändringar. Orsakerna till dessa är inte alltid lätta att kartlägga. I många fall beror t.ex. ändringar i florans/faunans sammansättning på den förändrade markanvändningen som inträffat i sen tid. I en del fall ligger orsakerna till det som nu inträffar avsevärt längre tillbaka i tiden. Ett flertal växt- och djurarter utgör "konservativa" element i vår flora och fauna. Av den anledningen är det i vissa fall först nu som vi ser effekterna av de förändringar i markutnyttjandet som inträffade så långt tillbaka i tiden som för hundra år sedan eller mer. Kunskapen om de genomgripande förändringar som vårt skogslandskap genomgått under historisk tid är mycket bristfällig vad gäller stora delar av vårt land.

Det finns även mycket att lära av tillbakablickande studier som behandlar skogsekosystemens naturliga förändringar. Den tidigare skogsutvecklingen uppvisar intrikata problemställningar som berör skogsekosystemens naturliga dynamik, struktur och artsammansättning. Kunskaper om dessa processer är i många avseenden grundläggande för förståelsen av dagens tillstånd. Den naturliga försurningen är ett exempel på en viktig komponent att klarlägga för att rätt uppfatta dagens situation. Många av de processer som nu gör sig gällande kan man, med insikt om tidigare utveckling, starkt misstänka hänföra till naturliga förlopp. Detta gäller t.ex. granens och dess följeväxters fortgående expansion västerut in mot fjällen samt vissa oceaniska floraelements kraftiga expansion västerut in i mera kontinentala områden. Dessa disharmoniska drag i växttäckets utveckling kan vara ett utslag av den instabilitet som präglar nuvarande era av den efterglaciala utvecklingen. En ökad satsning på forskning kring skogsekosystemens naturliga utvecklingshistoria är därför viktig.

Det självklara faktum att omloppstiderna sträcker sig långt över hundra år på genomsnittlig skogsmark motiverar i sig en ökad satsning på skogshistoria. Det virke vi skördar i dag, och kommer att nyttiggöra oss av under de

närmaste decennierna, härstammar från bestånd anlagda och skötta med en helt annan teknik än dagens, och under en period som var minst lika omdanande för det svenska skogslandskapet, som det vi upplevt under efterkrigsperioden.

Mot. 1989/90
Jo603

Genom mera djuplodande studier av slutavverkningsbestånd kan man t.ex. få tips och idéer om de faktorer som bidragit till trädens kvalitet. Då praktiskt taget all kvalitetsdaning hos skog sker under de första 10-15 åren av ett bestånds levnad, kan sådana studier bli av vikt för förståelsen av hur kvalitetsskog bör anläggas och vårdas. Omvänt kan skogshistoriska studier bidra till att man får större förståelse för dagens miljöproblem, vilka oftast bedöms ur en alltför snäv tidssynvinkel. Exploatering av skog har skett, förutan att detta i nämnvärd grad långsiktigt synes ha störst skogsekosystemen.

Det viktigaste motivet för en ökad satsning på skogshistoria är rent kulturellt. Det anstår en skogsnation som Sverige att vårda sina minnen. Förståelsen för det egna arbetet i skogen kommer påtagligt att öka, om forskning och undervisning i skogshistoria bidrar till att bredda perspektiven för alla skogstjänstemän.

Placeringen av professuren i Garpenberg skall ses mot bakgrund av att hela skogsfakultetens skogstekniska forskning är förlagd till Garpenberg. I Garpenbergsområdet finns förutom Skogshögskolan, Domänverkets och STORA:s huvudkontor (Falun) och Korsnäs och Mellanskogs huvudkontor i Gävle. Skogsbruket har en lång tradition och varierad historia i trakten runt Garpenberg; svedjebruk, skog för jämmalmsbrytning, framställning samt tidig och varierad skogsindustri.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att inrätta en professur i skogshistoria med placering vid skogshögskolan/SLU i Garpenberg.

Stockholm den 17 januari 1990

Margareta Gard (m)